

CERKVENI GLASNIK

ZA TRŽIŠKO ŽUPNIJO

Izhaja zadnjo soboto v mesecu za naslednji mesec. - Posamezna številka 1— Din.

Aleluja.

Žalostno je v Rusiji. Brezbožniki rušijo cerkve in s silo hočejo izrgati vsako vero iz človeških src.

Prebivalci ob rusko poljski meji že par let s čudnimi čuv-tvi čakajo zlasti božičnih in velikonočnih praznikov. Bolestno se ozirajo proti Poljski in srečni so, če slišijo božično ali velikonočno zvonjenje. Vstajajo jim ob tem spomini . . . Koliko časa bo vsaj še to? Brezbožniki divjajo dalje . . .

In pri nas? Hvala Bogu, krščansko življenje se razvija, cvete. A med vsakim cvetjem je tudi trnje. Sovražniki svete vere vstajajo v mnogih oblikah. Radi bi pridobivali zase, radi bi podirali. Ali pazimo na nakane teh sovražnikov?

Ob velikonočnih praznikih nas nehoti še pretresa dogodek ob Kristusovem vstajenju: „In glej, zagrinjalo v templju se je pretrgalo na dvoje od vrha do tal, zemlja se je stresla, skale so se razpočile, grobovi so se odprli in mnogo teles svetnikov, ki so bili zaspali, je vstalo. In po njegovem vstajenju so šli iz grobov in prišli v sveto mesto ter se prikazali mnogim. Ko so pa stotnik in ti, ki so z njim Jezusa stražili, videli potres in kar se je zgodilo, so se silno prestrašili in so govorili: Resnično, ta je bil Sin božji!“ (Matej 27, 51 — 55).

O, da bi le bili vsi prežeti velikonočne blagovesti o vstajenju! Vera v vstalega Zveličarja naj posije v sleherno srce! Naj bo to zlato solnce, ki naj pride tudi v družine, kjer vlada beda in revščina! Po trpljenju je prišel Gospod do častiljivega vstajenja. Roža ovne, da seme odpade, iz katerega požene potem zopet novo življenje in cvetje. Bog nas preizkuša, tudi tepe, da se pripravljamo na srečno vstajenje po smrti.

Kristus je vstal. Tudi mi vstanimo iz grehov in ostanimo pri Njem! Vstopna molitev sv. maše na velikonočni praznik naj bo za trdilo našega vstajenja: „Vstal sem in spet sem pri tebi, aleluja. Svojo roko si položil name, aleluja. O čudovita tvoja modrost, aleluja, aleluja. — Gospod preizkusil si me in me poznaš: naj počivam ali vstanem, ti veš vse.“

Zgodnja Velika noč.

Kar prezgodaj se zdi letos vsakemu Velika noč. Mraz in sneg v postu je res slabo pripravil pot prazniku Vstajenja in vstajenju narave k pomladnemu življenju. Zakaj se datumi tega veličastnega praznika tako izpreminjajo?

Jezus Kristus je umrl 15. Nisana po judovskem koledarju. Kateri dan je to po rimskem koledarju, je bilo kar nemogoče dognati. Judje so namreč šteli mesece po luni, lunino leto pa je $11\frac{1}{4}$ dneva krajše kakor solnčno leto. Da se razlika izravna, so po potrebi 12 mesecem dodajali še po en mesec; pri tem se pa niso ozirali na astronomične račune, ampak so uvrstitev tega meseca kar duhovniki poljubno določevali. Edino pravilo jim je bilo, da se velika noč obhaja, ko pride solnce v znamenje ovna, to je ob pomladnem enakonočju. Ta enakost dneva in noči je bila pa zopet le približno določena.

Že v 2. stoletju se je pojavila razlika v praznovanju Velike noči. Vzhodni kristjani so se ravnali po judovskem koledarju, na zapadu so se pa držali rimske navade. Vršila so se potem za enotno praznovanje mnoga posvetovanja in v četrtem stoletju je bilo določeno, da naj se poslej obhaja Velika noč vsako leto prvo nedeljo po pomladanski polni luni. Pomladanska polna luna pa nastopa med 22. marcem in 25. aprilom. Letos imamo polno luno že 22. marca, zato imamo že naslednjo nedeljo Veliko noč. Prihodnje leto bo Velika noč, 16. aprila, leta 1940 na dan 24. marca, ko je pri nas celodnevno češčenje sv. R. T., 1. 1943 pa šele 25. aprila.

Star modrvane.

Oba sta bva kundeta. Pa j zarobu von ano ze ženšče, vona pa ano mav bl za možače. K sta glih h gorustajen šva, sta se tud bl božje rči zgovarjova.

Von je začev: „Al veš za žegen, k je samo za možače? — Dons je biv. Tale žegn velče zbote j ta nejlevš. Nkol možač tok lpo

fajmoštra al pa kopvana ne pogledamo. Še streglamo rade. Viš, kar kntent b ble, če b tak žegn večkatov biv. To so še ta star pravle, de b možač tok rad zglihale, de b biv žegn mesa velče zbote zane, no žegn pepeva na pepevnično sredo pa magari samo za ženšče . . .“

Vona j pa rekva: „T bom pa še jest povedova, koga so že tud ta stare učash rekle: K se j ta žegnanšč jerbas zutrej ohkrivov j gospodina zmeram rekva, de žegn le tisk uhka jé, k je biv za uliko noč pr uhajivo!“ —

10,000.000 in 10.

Pred par leti je nekdo seštel vse postave, ki imajo veljavo in moč v Združenih državah Amerike. Naštel jih je deset milijonov. Grozna številka! Ni ga človeka na svetu, ki bi mogel te postave v življenju prebrati. Kvečjemu bi mogel kdo pregledati površno naslove. — Pa kljub temu je v teh državah vsepolno zločinov, umorov in ropov. Neki list je poročal, da je tam letno do petdeset tisoč umorov in tatovi odnesejo letno do štiri milijone dolarjev razn h vrednosti. Tudi deset milijonov postav ne more urediti življenja!

Božjih zapovedi imamo pa samo deset. Izpolnjevanje le teh prinaša prav gotovo srečno življenje posamezniku in celim narodom. Da bi jih le steherni izpolnjeval v časno in večno korist! —

Zapiski g. župnika Špendala ob odhodu iz Tržiča.

Po sedanjih škofijskih določbah mora voditi vsak župnik posebno spominsko knjigo, kroniko, župnije. Te knjige po župnih arhivih so in bodo neprecenljive vrednosti za splošno, versko in kulturno zgodovino vsake župnije in celega našega naroda. Včasih te knjige ni bilo v župnih uradih in zgodovinarji iščejo zato posameznosti iz različnih virov z mnogimi napori. Važnost te knjige je bila poudarjena v naši škofiji ponovno v zadnji dobi župnikovanja pokojnega g. Franca Špendala v Tržiču. Zato je ta zaslužni tržiški župnik pred odhodom napisal svoje spomine na delovanje v tržiški župniji kar sumarično. Naj izpregovori v teh vrstah s svojimi spomini blagopokojni g. župnik Špendal —

Leto 1880. je postalo za župnika tržiškega prav kritično. Staro župnišče je po-

kazalo velike razpoke. Ni bilo več varno še dalje v njem prebivati. Tržičani so se pa trmasto ustavljali vsaki popravi. Vrhu tega je nastal med župnikom in krajnim šolskim svetom prepir zaradi rabe šolske zastave. Dobri g. župnik Rihard Frank se je čutil globoko užaljenega. Preselil se je v kaplanijo ter obenem prosil za tedaj prazno mesto kanonika v Novem mestu. To mesto mu je bilo podeljeno z najvišjim sklepom z dne 10. oktobra 1880. V Novo mesto se je preselil 25. novembra še istega leta.

Treba je bilo naslednika. Za župnika ni bilo župnišča, torej je bilo treba nastaviti administratorja (upravitelja). Ker sem bil že kot novomašnik poslan v Tržič za kaplana in sem tukaj kot tak služboval dve leti, od 6. 11. 1869 do 16. 9. 1871, in sem imel že tudi župnijski izpit, sem bil s prav laskavim dekretom „zaradi posebnih krajevnih potreb“ poslan v Tržič za župnega upravitelja. Službo sem nastopil 25. novembra 1880. Ljudje so me sprejeli kot starega znanca z veseljem.

Bodi mi dovoljenih nekoliko vrstic o mojem delovanju, ne v samohvalo, ampak v spomin!

Prvo zimo sem ogledoval in premišljeval, kje naj bi z delom pričel. Koncem kaplanije je stala stara mrtvašnica, vsa odkrita in razdrta. Pred cerkvijo sta stala dva vsa razdejana stebra, ki sta ovirala vhod in pogled v cerkev. Okoli pokopališča je bil ves razmetan zid, pokrit kar z rušo. Tega dela sem se najprvo lotil. Padla je mrtvašnica, padla sta stebra, pokopališki zid smo pa ometali in pobelili in pokrili z opeko. Veljalo je vse skupaj 600 kron.

Spomladi leta 1882 smo se spravili v notranjščino cerkve. Najprvo smo napravili hišo Gospodu — nov tabernakelj. Prenovljen je bil veliki oltar, prenovljena je bila tudi prižnica. Orgle so bile pozlačene in na novo lesu podobno z barvo prevlečene, tako tudi veliki in stranska kora. Vse to delo je v splošno zadovoljnost izvršil Jurij Tavčar, podobar in slikar v Idriji. Delali so štirje delavci od 21. aprila do 30. junija. Vse delo je veljalo 2 600 — kron. Dobrotniki so dali 1 900 kron, 700 kron je pa plačala cerkev. Oltar in tabernakelj sem z dovoljenjem blagoslovil sam na praznik sv. Trojice. Bil je to dan veselja za vso župnijo.

Velika cerkvena vrata so bila iz hrastovega lesa, po obrisu profesorja Franke, narejena leta 1885 in so veljala 600 kron. Zelo delavno je bilo leto 1888. Delalo se je v treh cerkvah. Najiminitnejše delo tega leta je nov križev pot. Slikal ga je Jurij Šu-

bic v Parizu in je prejel za slike 4.760 K. Okvirje je naredil Ivan Vurnik iz Radovljice za 1624 kron. Drugih stroškov je bilo do 200 kron. Predno smo pa obesili lepi križev pot, smo cerkev lepo prebelili in kamnosek Vinko Čamernik je položil lep kamenit tlak pred velikim oltarjem. Tlak je veljal 1660 kron, zidarji so pa vzeli 387 kron. Vse to je plačala blaga gospa † Marija Dekleva. — Izdelovanje podob in okvirje je bolj počasi napredovalo. Tako je bil križev pot obešen in blagoslovljen šele pustno nedeljo 3 marca 1889. Blagoslovil ga je P. Jožef Bizovičar. Ljudi je bilo silno veliko in vse je hvalilo lepo delo. Bog daj iz obiskovanja križevega pota obilno sadu!

Stranska oltarja sta bila prenovljena leta 1892, oltar v kapelici pa leta 1892. Kipi so tirolsko delo.

3. oktobra 1901 opoldne je nastal na oltarju sv. Jurija ogenj, ki je uničil podobo sv. Jurija. Namesto nje je naslikal slikar Matija Bradaška drugo prvotni enako, da se sme ta slika imenovati Langus-Bradaškova. Bradaška je tudi leto kasneje naslikal podobo v kapelici.

Leta 1892 je bil preložen ves tlak po cerkvi.

Leta 1899 je dobila cerkev popolnoma novo streho in je bila znotraj pobeljena, zunaj pa vsa na novo ometana. Tesarsko delo je v splošno zadovoljnost izvršil Anton Erloh, tesarski mojster iz Kovoria, zidarsko pa ljubljanska tordka Faleschini-Schuppler. Ves les je bil cerkvi prodal kmet Janez Meglič iz Doline, št. 51 (Kušpergar). Vsa stavba je veljala 12.520 kron. Glasom konkurenčne obravnave so plačali: patron 1349,54 kron, tržiška občina 4267,68 kron, Sveta Ana 1233,80 kron in Sveta Katarina 462,24 kron, skupaj 7313,26 kron. Primanjklaj 5205,52 kron je plačala župna cerkev. Prostovoljnega darovanja je bilo 1202,10 K. volilo pokojnega g. kanonika Franka je znašalo 896,10 kron, ostanek je pa plačala cerkev deloma iz prihranjene gotovine, deloma iz posojila. Vse delo se je izvršno izvršilo.

Leta 1907 je bila v župno cerkev napejlana električna luč. Zasvetilo je 40 žarnic.

Skrbel sem tudi, da je bila cerkev tudi vedno z vsem potrebnim oskrbljena, da je imela vedno dosti perila in cerkvene obleke. Omenim le: novo krstno posodo, veliki luster in mala dva, velikonočni in drugi svečniki po oltarjih, svetilnice itd. Izmed obleke omenim le: beli plašč (800 kron), razni drugi plašči, bele, rdeče in črne dalmatike, bel in rdeč pluvjal, bel velum (436 kron),

novi nebo (1300 kron) in več drugih reči za vsakdanjo rabo.

To bi bile imenitnejše naprave pri župni cerkvi.

Pa tudi podružnice niso bile zanemarjene. Tako je bila leta 1904 zunanjščina cerkve sv. Andreja vsa popravljena. Delo je veljalo 1000 kron, pa se je slabo obneslo. Znotraj je pa podobar Čadež svetnike polihromiral, mizar pa vsa vrata in klopi prenovil. Stalo je to 400 kron. Tudi streho je bilo treba vedno popravljati.

Pri sv. Jožefu sta bila leta 1888 stranska oltarja prenovljena. Delal je Dežela iz Idrije. Veljalo je 840 kron. Svečnike, svetilnici, križe in kanontable je naredil Tratnik za 400 kron, svetilnico k velikemu oltarju pa je kupila leta 1899 gospa Ida Mally za 140 kron, cerkev pa svečnike za 170,40 kron.

25. avgusta 1890 ob 1/2 7 zvečer je bil silen vihar, ki je upognil križ na zvoniku farne cerkve, vrgel raz kapelo in zakristijo polovico opeke in pri cerkvi sv. Jožefa je popolnoma odkril zvonik. Zvonik je dobil novo streho leta 1891. Naredil jo je kleparski mojster g. Anton Belec in St. Vida nad Ljubljano. Delo pri farni cerkvi je stalo 1200 kron, delo pri sv. Jožefu pa 2309,22 K. Nekaj so farani dali, nekaj pa cerkve. Bog nas varuj hude ure!

Leta 1900 je bila cerkev sv. Jožefa vsa prekrita z mecesnovimi deščicami.

Pri sv. Ani so bili leta 1888 prenovljeni vsi trije oltarji in blagoslovljeni na šentansko nedeljo 7. oktobra 1888. Delal je Dežela in veljalo je 500 kron.

Leta 1900 so bili k stranskima oltarjema kupljeni novi svečniki za 356 kron. Zvonik je dobil nov omet in cerkev je bila zunaj in znotraj pobeljena. Zidarsko delo je veljalo 240 kron. G. baron Born pa je na svoje stroške pustil pokriti vso cerkev z novimi mecesnovimi deščicami.

Pri sv. Katarini v Lomu je bil leta 1896 prenovljen stranski oltar sv. Antona. Namesto starih so bili narejeni novi 14 pomočniki. Delal je Vurnik iz Radovljice in je stalo 700 K. Kupljeni so bili tudi svečniki in svetilnice in je to veljalo 450 kron. Leta 1902 je dobila cerkev nov križev pot. Slikal ga je Bradaška iz Kranja, okvirje je pa naredil Čadež iz Dupelj. Slike so veljale 605 kron, okvirji pa 424 kron. Blagoslovljen je bil križev pot 28. septembra 1902. — Pokopališče v Lomu je bilo razširjeno leta 1887 in sezidana je bila tudi mrtvašnica. Plačali so vse Lomljani. Blagoslovil je pokopališče administrator g. Špendal. (Dalje prihodnjic.)

To in ono.

Dobrodelnost v današnji dobi krize po vseh krajih otira solze revščine in bede. Dobrodelnost, če je prava, pozna samo potrebnega in zasluži priznanje podpiranca in javnosti. Krščanska dobrodelnost pa ne išče priznanja in nalaga svoja dela na nebeške obresti. Po tem načelu vrši velika dela na polju dobrodelnosti v Trziču Vincencijeva konferenca že od leta 1889 dalje. Letos ima konferenca posebno mnogo skrbi, ko je potreb vedno več. Hvalevredno je, če se tudi druga društva brigajo za lajšanje bede v naši župniji. Par takih društev je bilo mende pohvalno omenjenih v marcu v nekem dnevniku. V župni pisarni je bilo pa ponovno zastavljeno vprašanje, kje imajo ta društva pisarno, oziroma zatočišče, kjer bi se reveži oglašali za podpore. Vincencijeva konferenca, in posebej župnik, bi bila zelo hvaležna, če kdorkoli prevzame vsaj nekaj tistih, ki dnevno trkajo na vrata.

Izstopila je iz rimsko-katoliške vere Kramar Marija, rojena Keršič v Trziču, dne 28. 12. 1891. Imenovana stanuje v Ljubljani in je po poklicu sejmarica, pristojna je pa še v Trzič. Svoj izstop je javila mestnemu načelstvu v Ljubljani, ki je o tem obvestilo tukajšnji župnijski urad.

Pri procesijah vršijo mnogi častne službe s tem, da nosijo bandera, nebo, sveče itd. Včasih so se fantje po soseskah kar gledali, kdo bo zmožen pri častnem opravilu zastopati sosesko ali kakšno društvo. Naj vsaj nekaj tega navdušenja ostane! No, saj pri nas gre še vse lepo gladko, le za eno bandero je bil lani majhen nesporazum. Vsak naj rad in s ponosom kaj naredi za čast božjo!

Srečke v prid belgrajski katedrali se dobijo v župnijski pisarni.

Grobove na pokopališču očistite takoj, ko se zemlja osuši, da tudi tam zaduha pomlad.

Oznanila za april.

1. **Prvi petek v mesecu.** Zjutraj ob šestih sv. maša z blagoslovom. Na predvečer od 7. — 8. skupna molitev svete ure v župni cerkvi.

3. **Bela nedelja in prva nedelja v mesecu.** Službe božje v navadnem redu. Zjutraj skupno mesečno sv. obhajilo za moške. Pri vseh treh sv. mašah je letno darovanje za oba gg. kaplana.

4. **Nezapovedan praznik Marijinega Oznanjenja — god naše cerkvene patrone.** Službe božje kot ob nedeljah. Ob šestih in desetih sv. maša z blagoslovom. Ob desetih je slovesna farna sv. maša z leviti. Popoldne ob pol treh slovesne litanije M. b. Praznik je letos prenešen, ker ga na veliki teden ni bilo mogoče obhajati.

10. **Druga nedelja po Veliki noči.** Službe božje kot po navadi ob nedeljah.

17. **Tretja nedelja po Veliki noči.** Ob desetih je sv. maša v cerkvi sv. Jožefa in v župni cerkvi odpade.

13. **Praznik varstva sv. Jožefa.** Ob 5. sveta maša v cerkvi sv. Jožefa

24. **Četrta nedelja po Veliki noči in god sv. Jurija.** V župni cerkvi je ob šestih in osmih orglana sv. maša s pridigo, ob desetih pa le tiha sveta maša. Ob osmih je sv. maša pri oltarju sv. Jurija. Ob desetih je sv. maša pri sv. Juriju nad Bistrico za sosesko in z darovanjem za cerkev.

25. **Sv. Marko.** Ob sedmih gre procesija iz župne cerkve v cerkev sv. Jožefa, kjer je sv. maša s pridigo. Po opravitlu se vrne procesija po krajši poti nazaj v župno cerkev.

Shodi cerkvenih organizacij:

Dekliška in ženska Marijina družba ima shod na nedeljo 10. popoldne takoj po večernicah v dvorani na Skali. Obenem se vrši nabirka za otroško zavetišče in sirotišče, ki bodi toplo priporočena. Dekliška M. rijna družba ima skupno sv. obhajilo 4. aprila.

III. red ima mesečni shod in vesoljno odvezo 4. aprila.

Fantovska Marijina družba in Marijina vrtca: shodi po oznanilu v cerkvi.

Mesečna šolska sv. spoved: za meščansko šolo 9., za dečke osnovne šole 16., za deklice osnovne šole 23. Vedno popoldne ob 3. in drugo jutro po osmi sv. maši skupno sv. obhajilo.

Župnijska kronika za februar 1932.

Februarja v naši župniji rojenih: 9.

Februarja v naši župniji poročeni:

1. **Kuhar Ivan**, električar, Sv. Ana 33 in **Mali Antonija**, delavka, Sv. Ana 104, poročena 6. februarja.
2. **Seliškar Vincenc**, ključavničarski pomočnik, Suha 11, župnija Škofja loka in **Mrak Marija**, zasebnica, Slap 111, poročena 6. februarja.
3. **Smolej Primož**, delavec, Trzič, Pot na pilarno 2 in **Zupan Marija**, delavka, Trzič, Pot na pilarno 10, poročena 6. februarja.
4. **Lakner Rudolf**, avtobusni sprevodnik, Trzič, Ljubljanska cesta 18 in **Jereb Ivana**, kuharica, Trzič, Glavni trg 23, poročena 7. februarja.

Februarja v Trziču pokopani:

1. **Ravnik Katarina**, žena delavca, rojena pri Sveti Ani 5. 11. 1895, umrla pri Sv. Ani 36, dne 1. februarja.
2. **Štirn Marija**, vdova, rojena 28. 5. 1866 v Dolini, umrla v Trziču, Prečna ulica 6, dne 7. februarja.
3. **Ahačič Franc**, samski sin posestnika, rojen pri Sveti Ani 27. 2. 1918, umrl v ljubljanski bolnici 26. februarja, pokopan 28. februarja v Trziču.

Za predstavnika in založnika: **Anton Vovk**, župnik v Trziču. Za urednika v Ljubljani: **Dr. P. Guido Rant**, O. F. M. Za Zadržno tiskarno v Ljubljani: **Srečko Magolič**.